وەزارەتی تەندروستی
ژمارە: ٢١٢٠٩ لە ٢٠٢٢/١٢/٢٠

پاڵپشت بە ئەحكـامی مـادده (هەشـتەم) لە یاسـای سندوقــی كـۆمەك بـۆ تووشـبوانی شـێرپەنجە لە هەرێمی كوردستان - عێراق ژمارە (١١)ی ساڵی ٢٠١٢ بڕیارماندا بە دەركردنی ئەم ڕێنماییەی خوارەوە:-

ڕێنمایی ژمارە (١٣)ی ساڵی ٢٠٢٢
ڕێنمایی ئاسانكاریی لە جیبەجێكردنی یاسای سندوقی كۆمەک بۆ توشبوانی شێرپەنجە لە هەرێمی كوردستان- عیراق ژمارە (١١)ی ساڵی ٢٠١٢

ماددەی (١): پێناسەكان
یەكەم: هەرێم : هەرێمی كوردستان - عیراق.
دووەم: وەزارەت : وەزارەتی تەندروستی لە هەرێمی كوردستان.
سێیەم: سندوق : سندوقی كۆمەك بۆ توشبوانی شێرپەنجە لە هەرێم.
چـوارەم: توشـبووی شـێرپەنجە : هەر كەسـێك لە ڕووی زانسـتییەوە سـەلمێندرا كەوا نەخۆشـی شـێرپەنجەی هەیە بەپێـی ڕاپـۆرتێكی پزیشـكی كە لە یەكێـك لە نەخۆشـخانە و سـەنتەرەكانی پسـپۆڕی تـایبەت بە دەستنیشـانكردن و چارەسـەریی نەخۆشـی شـێرپەنجە لە هەرێـم یـان لە دامەزراوەیەكی پزیشكی باوەڕپێكراو لە هەرێم.

ماددەی (٢): ئامانج و ئەركەكان.
سندوق ئەم ئامانجانەی خوارەوە جێبەجێ دەكـات :-
١- پێشكەشكردنی پاڵپشتی دارایی و مەعنەوی بۆ توشبوانی شێرپەنجە كە پێشكەشكردنی چارەسەر و ئەنجامدانی پرۆسـەی نەشـتەرگەری و دابینكردنـی دەرمـان لە نـاوەوە و دەرەوەی هەرێـم لەخـۆ دەگرێت.
٢- سوود وەرگرتن لە ئەزموون و توانای ئەو نەخۆشخانەو سـەنتەرو ڕێكخـراوانەی كە پسـپۆڕن لەو بوارە لە ناوەوەو دەرەوەی هەرێم و هەماهەنگی كردن لەگەڵیان لەسەر ڕۆشنایی یاسـاو پەیـڕەو و ڕێنمایی بەركـار لە هەرێم.
٣- ئامـادەكردنی بەرنـامەی ڕاهێنـان و هۆشـیاركردنەوە كە ئامـانجی بـریتییە لە بەرەو پـێش بردنـی بەجێگەیانـدن بـۆ ئەو كارمەنـدانەی كە لە بـواری دەستنیشـانكردن و چارەسـەركردنی نەخۆشـی شێرپەنجە.
٤- سندوقی كۆمەك بە هەماهەنگی وەزارەتی تەندروستی كـار بكـات بـۆ دامەزرانـدنی نەخۆشـخانەو سەنتەری پزیشكی بۆ چارەسەركردنی نەخۆشانی شێرپەنجە.
٥- ئامـادەكردن و كـارپێكردنی پرۆتۆكـۆلی تـایبەت بە دەستنیشـانكردن و چارەسـەری نەخۆشـی شێرپەنجەو بەشێوەیەك كە لەگەڵ بەرژەوەندی نەخۆش و توانای سندوق دابێت.

٦- دابینکردنی چاودێری تەندروستی بەردەوام بۆ توشبوانی نەخۆشی شێرپەنجەو لەوانەش چاودێری کەمکردنەوەی ئازار.

٧- هەماهەنگی لەگەڵ لایەنە پەیوەندیدارەکان لەپێناو پێشکەشکردنی پاڵپشتی دەروونی و کۆمەڵایەتی و دابینکردنی چاودێری پاش وەختە (الرعاية اللاحقة) بۆ تووشبوانی نەخۆشی شێرپەنجە و کەس و کاریان و بەشێوەیەك کە نەهامەتیەکانیان کەم بکاتەوە.

٨- کارکردن لەپێناو پتەوکردنی هاریکاری لەگەڵ ڕێکخراوەکانی کۆمەڵگەی شارستانی و هەر ڕێکخراوێکی تر لە پاڵپشتی توشبوی نەخۆشی شێرپەنجە و باشترکردنی جۆری ژیانیان.

٩- پەیڕەوکردنی بەرنامەو ڕێبەرەکانی تایبەت بە خۆپاراستن لە نەخۆشی شێرپەنجە و بنبڕکردنی و بەتایبەتی ئەو جۆرەی کە توشی چینی منداڵ و مێردمنداڵ دەبێت.

١٠-هەماهەنگی لەگەڵ لایەنە پەیوەندیدارەکان بۆ ڕێکخستنی وەبەرهێنانی پزیشکی و تەندروستی لە هەرێم بەو شێوەیەی کە پاڵپشتی لە توشبوانی نەخۆشی شێرپەنجە دەکات و نەهامەتیەکانیان کەم دەکاتەوە.

١١-دابینکردنی ڕاپۆرت و داتاو زانیاری تایبەت بە کاری سندوق و هەماهەنگی کردن لەگەڵ وەزارەت لە ئامادەکردنی ڕاپۆرت و پلانی ساڵانەو دانانی ئاماژەکانی تایبەت بەپێوانەکردنی (بەجێگەیاندن و دەستکەوتەکان) دوای خستنە بەردەمی ئەنجومەنی سندوق و پەیڕەوکردنیان.

١٢- نوێکردنەوەی داتای ئەو کار و چالاکییەکانی کە سندوق پێی هەڵدەستێ بە شێوەیەکی خولی.

١٣- بەدواداچوون و بەرەوپێشبردنی کارەکانی سندوق و پەیڕەوکردنی باشترین ئامرازو پێداویستی کە دەستەبەری ئەو کارە بکات.

١٤- پۆلین کردنی توشبوانی نەخۆشی شێرپەنجە بەپێی گرنگی چارەسەری کە پێویست بکات ڕەوانەی دەرەوەی وولات بکرێن و ئامادەکردنی ئەو ئامراز و شێوە و ڕێککارانەی کە دەستەبەری وەرگرتنی چارەسەرو کەمکردنەوەی ئازار بە زووترین کات کە بکرێت و ئەمەش لە چوارچێوەی (لیستی حالەتە زۆر پێویستەکان و بەپەلەکان).

١٥- ئامادەکردنی پلان و لیست و مەرجی پێشوەختە بەمەبەستی پێشکەشکردنی چارەسەر بۆ توشبوان و دووبارە شیاندنەوەیان لەوانەش تێکڕای تێچوو و باری تەندروستی و ئەو چارەسەرییانەی کە پێویستە وەربگیرێت لە ڕێگای لیژنە تایبەتمەندەکان و لە چوارچێوەی ئەو شێوازانەی کە ئەو لیژنانە دیارییان دەکات.

١٦- ئامادەکردنی دیراسات و توێژینەوەی تایبەت بە نەخۆشی شێرپەنجەو لەوانەش ئامارکردن بە هەماهەنگی کردن لەگەڵ لایەنە تایبەتمەندەکان و بە سەرپەرشتی وەزارەت بەمەبەستی هاوەڵکردنی ئەو پێشکەوتنانەی کە لەم بوارە هاتۆتەکایەوە لە جیهان و سوود وەرگرتن لەم پێشکەوتنانە لە پێشکەشکردنی چارەسەرو خزمەتگوزاری تەندروستی بۆ توشبوان.

١٧- هەماهەنگی و گرێبەست کردن لەگەڵ ئەو پسپۆڕو نەخۆشخانانەی کە تایبەتمەندن لەم بوارە لە ناوەوەو دەرەوەی هەرێم بەپێی یاسا و پەیڕەو و ڕێنمایییە جێبەجێکراوەکان.
١٨- سندوقی کۆمەك بۆی هەیە یاداشتی لێگەیشتن و هەماهەنگی واژوو بکات لەگەڵ لایەنە پەیوەندیدارەکان تایبەت بە پرسی لایەنە زانستی و پزیشکییەکان و هەر بابەتێکی پەیوەست بە ڕێکخستن و ڕایی کردنی کارەکانی سندوق، و هەر کاتێك دەستکەوتێك یان پابەندبوونێکی دارایی لێکەوتەوە ئەوا دەبێت ئەنجومەنی سندوق داوای ڕای وەزارەت بکات.
١٩- دەستنیشانکردن و ئاشکراکردنی پێشوەختەی نەخۆشی شێرپەنجەو پتەوکردنی ئەم کارە لە ڕێی بەرنامەی هۆشیارکردنەوە و ڕۆشنبیری و دروستکردنی سەنتەری پێشوەختە.
٢٠- هاریکاری لەگەڵ کۆمەڵە مرۆییەکانی پەیوەندیدار بە نەخۆشی شێرپەنجەو هەماهەنگی کردن لەگەڵیان لەپێناو پێشکەشکردنی پاڵپشتی پێویست بۆ توشبوانی نەخۆشی شێرپەنجەو بەرەنگاربوونەوەی هۆیەکانی ئەم نەخۆشییەو بنبڕکردنی بە ڕادەی پێویست لەوانەش دیاریکردنی پێشوەختە.
٢١- ئامادەکردنی دیراسات و داتای تایبەت بە توشبوانی نەخۆشی شێرپەنجە (توشبون، ڕێژەی ئەوانەی کە چارەسەرکراون یان چارەسەردەکرێن، ڕێژەی ئەوانەی کە چاکبوونەتەوە، ڕێژەی مردن) و ئەنجامدانی پێوانەی مەیدانی بۆ دانیشتوان بەمەبەستی دیاریکردنی ڕێژەی توشبوون و هۆکارەکانی و ئەو چینە تەمەنەی کە بە ئامانجگیراوە بەمەبەستی ڕێنوێنی کردنیان لە دانانی ئەو پلان و بەرنامەو ڕێککارانەی کە سندوق ئامادەی دەکات بۆ ئەم مەبەستەو لەوانە پلانی ساڵانەی تایبەت بە بەرەنگاربوونەوەی نەخۆشی شێرپەنجەو دەستنیشانکردنی پێشوەختەو چۆنیەتی جێبەجێکردنیان.

ماددەی (٣): دەسەڵاتە داراییەکان :

سندوق لە پێناو بەدیهێنانی ئامانج و ئەرکەکانی ئەم ڕێککارانەی خوارەوە ئەنجامدەدات :-
١- ئەنجامدان و جێبەجێکردنی ئەو گرێبەست و کەمگرییانەی کە واژوویان دەکات بەپێی ڕێنمایی (جێبەجێکردنی گرێبەستە حکومییەکان) ژمارە (٢)ی ساڵی ٢٠١٦و لە کاتی تێپەڕاندنی تەرخانکراوە داراییەکان ئەو ڕێژەیەی کە بۆی دیاریکراوە بەپێی یاسا ئەوا پێویستە ڕەزامەندی سەرۆکایەتی ئەنجومەنی وەزیران وەربگیرێت لە ڕێگەی وەزارەتی تەندروستی.
٢- سندوقی کۆمەك هەڵدەستێ بە پێکهێنانی لیژنەکانی کڕین بەپێی ئەو تەرخانکراوە داراییانەی کە پەسندکراوە لەلایەن ئەنجومەنی سندوق.
٣- جێبەجێکردنی بڕگەی (دوو) لە ماددەی چوارەم لە یاسای سندوقی کۆمەك بۆ توشبوانی شێرپەنجە لە هەرێمی کوردستان ژمارە (١١)ی ساڵی ٢٠١٢ کە لە لایەن لیژنەیەکی تایبەت بە

نوێنەری بەڕێوەبەرایەتی گشتی کاروباری تەندروستی لە دیوانی وەزارەت و ئەندامێتی هەریەك لە نوێنەری ئەنجومەنی سندوق و نوێنەری بەڕێوەبەرایەتیە گشتیە تەندروستییەکان لە پارێزگاکان و ئیدارە سەربەخۆکان.

٤- گشت کارو چالاکی و ڕێککارە داراییەکانی سندوق دەکەوێتە ژێر چاودێری دیوانی چاودێری دارایی لە هەرێم.

٥- پێویستە ئەنجومەنی سندوق وێنەیەك لە هەر گرێبەستێك کە واژووی دەکات ڕەوانەی دیوانی چاودێری دارایی هەرێم بکات لە ڕێگەی وەزارەتی تەندروستی.

ماددەی (٤): هەیکەلی کارگێڕی و پێناسەی وەزیفی :-

یەکەم: سندوق لە ژمارەیەك بەش و هۆبە پێکدێت : (کارگێڕی و خۆیەتی، کاروباری یاسایی، گرێبەستەکان، وردبینی، ژمێریاری، دەرمان و پێداوستی پزیشکی، ئەندازەو ئامێری پزیشکی، لیژنەی پزیشکی، چارەسەر بە تیشك، ڕاگەیاندن و هۆشیاری تەندروستی، تاقیگا، ئامار، IT و، هاتوو و دەرچوو) کە هەڵدەستن بەجێبەجێکردنی ئامانجەکانی و ڕایی کردنی کارەکانی و هاوکاری کردنی سەرۆکی سندوق و بەڕێوەبەری جێبەجێکار لە ئەنجامدانی کارەکانیان بەو شێوەیەی کە یارمەتی و ئاسانکاری لە خزمەتکردنی توشبوانی شێرپەنجە دەکات بە ڕەچاوکردنی ئەو بارە تەندروستی و کۆمەڵایەتی و دەروونیەی کە ئەو توشبوانە دووچاری بوونەتەوە.

دووەم: پێویستە کارگێڕی سندوق لیستی هەیکەلی کارگێڕی ئامادە بکات بەپێی خشتەیەکی تایبەت بۆ ئەم مەبەستە ئامادە دەکرێت و دوای پەسندکردنی لە لایەن وەزارەتی دارایی و ئابووری لە هەرێم لە ڕێگەی وەزارەتی تەندروستی کاری پێدەکرێت و دەبێتە بەشێك لەم ڕێنماییە.

سێیەم: پێویستە کارگێڕی سندوق پێناسەی وەزیفی ئامادە بکات بۆ فەرمانبەر و کارمەندەکانی و کارکردن و پابەندبوون لەسەر بنەمای ئەو پێناسە وەزیفیە دەبێت لە بەڕێوەبردنی کارەکانی سندوق سەرەڕای ئەو یاسا و ڕێنماییە بەرکارانەی کە تایبەتن بە کاری فەرمانبەری لە خزمەتی گشتی کارپێکراو لە هەرێم.

ماددەی (٥):

سەرۆکی ئەنجومەنی سندوق بۆی هەیە داوای تێکەڵ کردنی یان نوێکردنەوەی یان هەڵوەشاندنەوەی هەر بەشێك یان هۆبە یان سەنتەری تایبەت بە نەخۆشی شێرپەنجە بکات لە وەزارەتی تەندروستی.

ماددەی (٦):

یەکەم: سندوق بۆی هەیە لیژنەی هەمیشەیی پێکبهێنێت بەمەبەستی ئەنجامدانی ئەو ئەرکانەی کە بە سروشت بەردەوامییان هەیە و دەکرێت لیژنەی کاتی پێکبهێنرێت بۆ ئەنجامدانی ئەرکی دیاریکراو لە ڕووی سروشت و ماوەیەوە.

دووەم: لە بڕیاری دەرچووی تایبەت بە پێکهێنانی هەر لیژنەیەك ناوی لیژنەو ژمارەی ئەندامانی و پسپۆڕێتیان و لەوانەش دەستنیشانکردنی سەرۆکی لیژنە دیاری دەکرێت و هەر لیژنەیەك دەبێت سکرتێری هەبێت کە کاری ڕێکخستنی کارەکانی دەکات و خاوەن توانا و ئەزموون بێت.

سێیەم: دانانی بنەما و ڕێککارەکانی پێویست بۆ ڕێکخستنی ئیش و کارەکانی ئەو لیژنانە و چۆنیەتی هەماهەنگی لەنێوانیان و کارپێکردنیان بە شێوەیەك کە بەشدار بێت لە خزمەتکردنی توشبوانی شێرپەنجە.

ماددەی (٧):

سەرۆکی ئەنجومەنی سندوق دەکرێت بەشێك لە دەسەڵاتەکانی بدات بە بەڕێوەبەری جێبەجێکار بۆ ڕاپەڕاندنی کاروبارە کارگێڕیەکان یان هەر دەسەڵاتێکی تر سەرۆکی ئەنجومەنی سندوق بۆی دیاری دەکات لەکاتی پێویست و ئامادە نەبوونی.

ماددەی (٨):

یەکەم: پێویستە ئەنجومەنی سندوقی کۆمەك پلانی ساڵانەی سندوق ئامادە بکات و لەوانە داتا و تەرخانکراوە داراییەکان و ئەو ڕێککارانەی کە پێویستە بگیرێتەبەرو ئامرازەکانی بەدیهێنانی ئەو پلانەو چۆنیەتی جێبەجێکردنیان و دواتر بەرز بکرێتەوە بۆ وەزیری تەندروستی.

دووەم: ئامادەکردنی پلانێکی درێژخایەن بەمەبەستی دامەزراندنی نەخۆشخانەو سەنتەری چارەسەرکردنی پسپۆڕی و پێشکەوتوو لە گشت پارێزگاکانی هەرێم و دابینکراو بێت لە هەموو ڕوویەکەوە (هونەری و پزیشکی و تەندروستی و کارمەندی پسپۆڕ و ئامادەکراو لە بواری چارەسەرکردن و شیاندنەوەی توشبوانی نەخۆشی شێرپەنجە لە هەرێم.

سێیەم: ئامادەکردنی دیراسەتێکی گشتگیر بەمەبەستی جێبەجێکردنی بڕگە (دوو)ی ئەم ماددەیەو گرتنەبەری هەموو ئەو ئامراز وپێداویستیانەی کە پێویستن و لەوانەش وەرگرتنی ڕای ئەو شارەزا و ڕاوێژکارانەی کە پسپۆڕن لەو بوارە.

ماددەی (٩):

کار بە هیچ دەقێك ناکرێت کە لەگەڵ ئەحکامەکانی ئەم ڕێنماییە دژکار بێت.

ماددەی (١٠):

ئەم ڕێنماییە لە ڕۆژی بڵاوکردنەوەی لە ڕۆژنامەی (وەقایعی کوردستان)ەوە جێبەجێ دەکرێت.

د.سامان حسین بەرزنجی

وەزیری تەندروستی